

CONCLUSIONS I PROPOSTES DE MILLORA DE LA JORNADA 'OCUPABILITAT I FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA EN L'ÀMBIT D'ECONOMIA I EMPRESA'

La jornada 'Ocupabilitat i Formació Universitària en l'àmbit d'Economia i Empresa' (20 de juliol de 2022) va oferir un espai de reflexió sobre l'ocupabilitat de les persones graduades de titulacions de grau en els subàmbits d'Economia i Administració d'Empreses¹ partint de tres grans eixos: 1) el vincle entre educació universitària en Economia i Administració d'Empreses i ocupabilitat des d'una perspectiva internacional; 2) les dades bàsiques de les titulacions, l'opinió dels *alumni* amb la seva formació i les dades sobre la seva inserció laboral; i 3) la perspectiva del col·lectiu ocupador sobre l'adequació de la formació universitària. La jornada va permetre que representants del món empresarial i acadèmic generessin un seguit de conclusions i propostes de millora de les titulacions d'acord amb la informació presentada en relació amb aquests tres grans eixos i de l'experiència i l'expertesa de les persones participants. A continuació, trobareu un resum d'aquestes conclusions i propostes de millora.

La perspectiva internacional. *Employability and University Education: Multiverse and Crossroads*

En primer lloc, i en coherència amb la vocació internacional dels esdeveniments d'AQU Catalunya, la jornada va comptar amb una ponència del professor Thierry Burger-Helmchen, de la Universitat d'Estrasburg (França), oferint, per una banda, una visió global dels discursos i pràctiques en relació amb l'ocupabilitat universitària i, per l'altra, un conjunt de reflexions i propostes per millorar l'ocupabilitat de l'estudiantat en l'àmbit d'Economia i Empresa.

El Professor Burger-Helmchen va encetar la seva presentació assenyalant que els discursos i les pràctiques sobre l'ocupabilitat s'implementen en contextos diversos i que, per tant, tenen implicacions diferents —p.e. l'ocupabilitat universitària no té les mateixes implicacions en països amb taxes molt baixes d'atur, on hi ha pressions per a reduir la durada dels estudis, que en sistemes altament precaritzats.

A continuació, Burger-Helmchen va definir l'ocupabilitat de la següent manera:

¹ "Subàmbit" fa referència a un nivell d'agregació de titulacions universitàries del [Catàleg de Titulacions d'AQU Catalunya](#), que classifica de forma jeràrquica les titulacions del Sistema Universitari de Catalunya per la seva proximitat disciplinar.

[...] un marc d'ensenyament-aprenentatge que es centra en les competències necessàries per obtenir o crear feina i en trobar-la.

A més, va identificar com a competències centrals vinculades amb l'ocupabilitat aquelles conegudes com a "transversals", capaces de donar eines a l'estudiantat per un mercat laboral incert. P.e. creativitat, comunicació, gestió del temps o lectura crítica de la informació.

També va destacar una contradicció que trobem en l'àmbit universitari pel que fa a l'ocupabilitat: la majoria d'estudiants de secundària i les seves famílies pensen en l'educació universitària com una oportunitat de preparar-se pel mercat laboral. No obstant això, una majoria del personal acadèmic entén l'educació superior com un període formatiu "il·luminador" (*enlightening*) no necessàriament centrat en adquirir competències d'ocupabilitat.

Finalment, el professor Burger-Helmchen va destacar que a França, el contingut curricular dels tres primers anys del grau —que tenen una durada de tres anys— és fonamentalment teòric, deixant les aplicacions d'aquest contingut per al darrer curs i els programes de màster (que tenen una durada de 2 anys). A fi de fer una formació més ajustada a les necessitats de les empreses, defensa deixar el contingut estrictament teòric pel postgrau, especialment pels programes MBA, i fer una formació per competències des del primer any a nivell de grau, utilitzant el *work-based learning* com a metodologia formativa. Aquesta conclusió s'aproxima significativament a les conclusions de la ponent de l'edició anterior², la professora Wendy Carlin del University College London, que va parlar del projecte CORE (*Curriculum Open-access Resources in Economics*). Aquest projecte fa una aposta docent on els conceptes teòrics d'Economia s'ensenyin des de l'inici amb una metodologia basada en casos i emfatitzant la seva aplicació.

Dades bàsiques de les titulacions, l'opinió dels *alumni* amb la seva formació i la inserció laboral de les persones graduades en l'àmbit d'Economia i Empresa

Els estudis de grau de l'àmbit d'Economia i Empresa —particularment els del subàmbit d'Administració d'Empreses— representen una part molt important del SUC pel que fa a volum d'estudiants: 1 persona graduada de cada 10 prové d'aquest subàmbit. També són un conjunt de titulacions que tendeixen a tenir millors resultats d'inserció laboral que el conjunt de persones titulades del SUC: més bons salaris i menys temporalitat. Segons les persones expertes de la taula rodona, aquests bons resultats són a causa del caràcter altament polivalent de les persones graduades en Economia i Empresa que fa que puguin

² AQU CATALUNYA (2019) *Conclusions i propostes de millora de la jornada 'Reptes en la formació universitària en Economia i Empresa'*. Barcelona: AQU Catalunya.

exercir l'activitat professional no només en tot tipus de sectors, sinó també en diferents departaments en una mateixa empresa.

Pel que fa a les persones graduades en Administració d'Empreses, la seva satisfacció amb diferents aspectes de la formació rebuda és, a grans trets, similar als valors globals del SUC, amb valoracions a la ratlla del notable. En canvi, la satisfacció de les persones graduades en Economia és relativament baixa, particularment amb la capacitat que tenen d'aplicar els coneixements adquirits a la carrera durant el període de pràctiques (5,5). No obstant això, la seva inserció laboral, com en el cas d'Administració d'Empreses, és bona en termes salarials i de tipologia de contracte. Una possible explicació a aquest fenomen, apuntada des de la taula rodona, vindria de la diferència en la unitat d'anàlisi bàsica de les titulacions en Economia i d'Administració d'Empreses; les primeres es centren en el conjunt del sistema econòmic i les últimes en les unitats de base (empreses), la qual cosa fa que l'adequació del contingut curricular a les pràctiques estigui vinculada a institucions d'àmbit públic o institucions encarregades de monitoritzar sistemes econòmics. En aquest sentit, les oportunitats de pràctiques externes en aquest tipus d'institució podrien ser limitades.

La perspectiva del col·lectiu ocupador sobre l'adequació de la formació universitària

Les competències que més s'han de reforçar, segons el col·lectiu ocupador, són a grans trets les mateixes que les detectades a l'edició anterior³:

- Capacitat per establir objectius i prioritats
- Orientació als resultats
- Orientació al client

A més, els ocupadors opinen que les persones graduades haurien d'adquirir coneixements d'analítica de dades i programació. Són resultats similars als produïts per la *Economics Network* el 2019⁴:

- Capacitat d'aplicar coneixement econòmic al món real, com apareix a l'enquesta IDESCAT-CLEM de 2021⁵. Un possible motiu: l'aprenentatge sobre l'aplicació del contingut teòric arriba tard, com esmenta el professor Burger-Helmchen.
- Analítica de dades

³ AQU CATALUNYA (2019). *L'opinió dels Ocupadors sobre la Formació de les persones titulades en Economia i Empresa*. Barcelona: AQU Catalunya.

⁴ THE ECONOMICS NETWORK (2019) *Survey of Employers of Economics Graduates*. Bristol: The Economics Network.

⁵ <https://www.idescat.cat/pub/?id=clem>

Propostes de millora de les titulacions en l'àmbit d'Economia i Empresa

Basant-se en el contingut de la jornada, la taula rodona va identificar un conjunt de diagnòstics i va realitzar propostes de millora partint de la informació presentada a la jornada. A més, la taula rodona va tenir la oportunitat de parlar sobre l'evolució d'aquestes titulacions, tot destacant la importància dels canvis socials de les últimes dècades i el fet que han portat a una diversificació del perfil de l'estudiantat. Així mateix, es va posar de manifest la necessitat de seguir treballant per una democratització de l'educació universitària en Economia i Empresa i la importància de resoldre desigualtats derivades del sector on s'ocupen aquestes persones graduades, com ara el fenomen del sostre de vidre.

A més, els ponents de la taula rodona van tenir l'oportunitat de reflexionar sobre els motius pels quals la inserció laboral de les persones graduades en Economia i Empresa és significativament més bona. Van destacar la polivalència que aporten a l'estudiantat i les oportunitats que tenen aquests en un ventall més ampli de sortides laborals.

A continuació es mostra un resum del conjunt de diagnòstics i propostes realitzades a la taula rodona i es recuperen aquelles de la jornada de 2019 i que poden afegir valor a la reflexió portada a terme al seminari web d'enguany.

DIAGNOSI	PROPOSTES DE MILLORA
<p>A totes les edicions d'aquest estudi s'assenyala la necessitat de millorar la formació per competències.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. El contacte amb el món laboral i empresarial s'hauria d'iniciar més d'hora en les titulacions —no només a la part final dels graus—, apropant l'heterogeneïtat de les cultures i estructures empresarials al context de totes les assignatures. 2. Es destaca la necessitat d'una formació “tot terreny” que defineixi un caràcter d’“explorador” per permetre l’adaptabilitat de les persones graduades a la diversa realitat empresarial i a escenaris que canvien constantment. 3. Evitar la fragmentació per assignatures de la teoria, aplicacions, dades i implicacions en Economia i Empresa. Fomentar metodologies docents <i>blended</i> que combinin coneixements analítics, d’aplicabilitat, i d’evidències que permetin resoldre problemes. 4. <i>Promoure la renovació pedagògica: continuar impulsant l'estudi de cas o el treball per reptes com a metodologia formativa, de manera que s'augmenti la incidència en la resolució de problemes pràctics i del món del treball.</i>

<p>El col·lectiu ocupador destaca la necessitat de fomentar i reforçar coneixements en l'àmbit de les TIC, com l'analítica de dades o la programació</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. El personal docent ha de conèixer i reconèixer les eines TIC disponibles i com es desenvolupen. 2. És important que les persones graduades tinguin un coneixement avançat d'ofimàtica, ja que són les eines informàtiques més comuns i necessàries en el sector. 3. Cal reforçar la docència, tant en assignatures específiques com de forma transversal a totes les assignatures, dels Sistemes de Gestió Integrals i de les eines de <i>Business Intelligence</i>. 4. <i>Impulsar les TIC a les aules en dos sentits: d'una banda, els estudiants haurien de conèixer més les TIC que es fan servir a les empreses (per exemple, algun programa de comptabilitat) i, de l'altra, les TIC com a estratègia docent. Així, per exemple, en els grups grans cal el suport TIC per possibilitar la recollida de l'opinió dels estudiants al moment.</i>
<p>Tot i estar en general satisfetes globalment amb la titulació, les persones graduades en Economia tendeixen a estar menys satisfetes amb aspectes relacionats amb la millora de les seves competències. Destaca particularment la seva baixa satisfacció (5,5) amb les pràctiques externes com a activitat que permet aplicar els coneixements adquirits durant la titulació.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Caldria valorar la possibilitat que la formació bàsica d'Economia i d'Administració d'Empreses sigui la mateixa. Assegurar la convergència en el contingut curricular d'aquestes titulacions podria ajudar a fomentar la polivalència en els perfils de persones graduades i, per tant, una millor adequació del contingut curricular a les pràctiques externes a les empreses.